Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0521U102032

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-10-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Губеладзе Ірина Гурамівна
2. Hubeladze Iryna H

Кваліфікація: к.психол.н., 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 19.00.05

Назва наукової спеціальності: Соціальна психологія; психологія соціальної роботи

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-09-2021

Спеціальність за освітою: Практична психологія. Педагогіка і методика середньої освіти. Мова і література.

Місце роботи здобувача: Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21600715

Місцезнаходження: вул. Андріївська, буд. 15, м. Київ, 04070, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.457.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21600715

Місцезнаходження: вул. Андріївська, буд. 15, м. Київ, 04070, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21600715

Місцезнаходження: вул. Андріївська, буд. 15, м. Київ, 04070, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 15.21.41.19, 15.41.21

Тема дисертації:

1. Психологія реалізації особистістю почуття власності в соціальних практиках

2. Psychology of personal sense of ownership realization in social practices

Реферат/анотація:

1. Представлено основні положення адаптивно-конструювальної концепції реалізації почуття власності в соціальних практиках, яка на основі виявлених змістових і динамічних ознак почуття власності пояснює його реалізацію в соціальних практиках як коливання, балансування між рутинністю, буденністю, неусвідомленістю соціальних практик і прагненням до суб'єктних проявів та формування відповідальної особистості. В основу концепції покладено структурно-функціональну модель реалізації почуття власності в соціальних практиках, що відображає мотиви, чинники та способи актуалізації почуття власності в соціальних практиках; розкриває функції, етапи, соціально-психологічні механізми, типи, наслідки та ефекти реалізації почуття власності в соціальних практиках; дає змогу вивчити закономірності цього процесу. Обґрунтовано соціально-психологічну природу почуття власності, яке визначається як суб'єктивне емоційне переживання людиною належності їй певних об'єктів, що відображає зміст і значення, яке мають для неї

реальні або абстрактні, конкретні або узагальнені об'єкти власності, тобто все те, що вона може назвати своїм. Це почуття виникає й розгортається в онтогенезі і реалізовується з різною мірою актуальності, валентністю, інтенсивністю протягом життя людини. Обгрунтовано, що почуття власності як конструкт самосвідомості особи, який реалізовується в соціальних практиках та постає одночасно чинником і наслідком міжособової взаємодії, є багатовимірним утворенням, специфіка якого визначається організацією його складових і гетерогенністю проявів. Введено в обіг поняття реалізації почуття власності в соціальних практиках, яке розуміється як спосіб прояву, утілення і зміни почуття власності особи протягом життя в процесі міжособової та групової взаємодії. Цей процес розпочинається на основі інстинктивних прагнень і потреб, що поступово викристалізовуються і трансформуються в процесі соціалізації та залучення особи до соціальних практик, під впливом яких вона засвоює суспільні норми та способи володіння, водночас їх конструюючи і зумовлюючи. Визначаються мотиви психологічного привласнення: прагнення до самоефективності, формування ідентичності, почуття територіальності, належності та відповідальності. Розкрито сутність соціально-психологічних механізмів реалізації почуття власності у соціальних практиках, що забезпечує двосторонню сутність цього процесу: засвоєння соціальних норм і цінностей як внутрішнього особистого досвіду; а також вплив особистих цінностей, досвіду та ставлення до власності на соціальні норми та соціальну практику. Показано, що актуалізація прояву почуття власності можлива шляхом посилення контролю над об'єктом власності, поглиблення інтимних знань про неї та самовкладення сил, знань, зусиль щодо об'єкту власності. Представлено верифіковані типи реалізації почуття власності в соціальних практиках, в основу яких покладено критерії сформованості/несформованості та актуалізованості/неактуалізованості. Визначено основні закономірності реалізації почуття власності в соціальних практиках. Обґрунтовано, що почуття власності реалізовується в різних вимірах психологічного простору особистості, одночасно розгортаючись у ньому і конструюючи та трансформуючи його. Почуття власності має адаптивний характер та балансує між реалізацією в соціальних практиках як унормованих, буденних, рутинних діях та актуалізованим проявом його в ситуаціях загострення потреби психологічного володіння чимсь або втрати об'єкта власності, що спонукає особу до суб'єктної активності і відповідальності. Реалізація почуття власності може відбуватися в трьох темпоральних перспективах, перманентно коливаючись між ними: актуальному, перспективному і ретроспективному. Реалізація почуття власності здійснюється в різних вимірах психологічного простору особистості: територіальності, тілесності, фінансовій сфері, матеріальних речах, соціальних контактах, ідеях, цінностях, думках, часовому режимі, віртуальному просторі, організаційній та громадянській сферах. За результатами емпіричних досліджень визначено, що найтиповіші соціальні практики, у яких реалізовується почуття власності. Емпірично досліджено особливості прояву почуття власності у віртуальному просторі та залежно від рівня психологічного тяжіння до бідності, рівня індивідуального та суспільного індивідуалізму/колективізму. Визначено особливості прояву почуття власності в умовах карантинних обмежень COVID-19. Представлено психологічні засоби гармонізації прояву почуття власності в сучасному суспільстві для роботи як на індивідуальному, так і на груповому рівнях.

2. The thesis presents the main statements of the adaptive-constructive concept of the sense of ownership realization in social practices. Based on identified semantic and dynamic ownership features, they explain its implementation in social practices as fluctuations, balancing between routine, ignorance of social practices, and the desire for subjective manifestations and responsible personality formation. The concept is based on a structural and functional model of the sense of ownership realization in social practices. It reflects the motives, factors and ways of the sense of ownership actualization in social practices; reveals the functions, stages, social-psychological mechanisms, types, consequences and effects of the realization of a sense of ownership in social practices; allows to study the patterns of this process. The social-psychological nature of the sense of ownership is substantiated. It is defined as a subjective emotional experience of a person belonging to specific ownership targets, which reflects the meaning and significance of real or abstract, concrete or generalized targets of ownership have for a person, everything that they can call as own. This feeling arises and unfolds in ontogenesis and is realized with varying degrees of relevance, valence, intensity throughout human life. It is substantiated that

the sense of ownership is a construct of personal self-consciousness, which is realized in social practices and is both a factor and a consequence of interpersonal interaction. It is a multidimensional formation, which specificity is determined by the organization of its components and heterogeneity. The concept of the sense of ownership realization in social practices is introduced. It is understood as a way of manifestation, embodiment and change of person's sense of ownership during life in the process of interpersonal and group interaction. This process begins on the basis of instinctive aspirations and needs, which gradually crystallize and transform in the process of socialization and involvement of a person in social practices, under the influence of which a person learns social norms and ways of owning, while constructing and determining them. The motives of psychological appropriation are determined: the desire for self-efficacy, identity formation, a sense of territoriality, belonging and responsibility. The essence of social-psychological mechanisms of sense of ownership realization in social practices is revealed. They provide two-sided of this process: assimilation of social norms and values as internal personal experience; as well as the influence of personal values, experience and attitude towards property on social norms and social practice. It is shown that the actualization of the sense of ownership manifestation is possible by strengthening control over the ownership targets, deepening intimate knowledge about it and self-investment of forces, knowledge, efforts on the ownership targets. The verified types of the sense of ownership realization in social practices are presented. They are based on the criteria of formation-unformation and actualization-non-actualization. The main regularities of the sense of ownership realization in social practices are determined. It is substantiated that the sense of ownership realizes in different dimensions of the individual's psychological space, simultaneously unfolding in it and constructing and transforming it. The sense of ownership has an adaptive character and balances between the implementation in social practices as normalized, everyday, routine actions and its actualized manifestation in situations of exacerbation of the need for psychological possession of something or loss of property that motivates a person to subjective activity and responsibility. The sense of ownership realization can take place in three temporal perspectives, constantly oscillating between them: actual, perspective and retrospective. The sense of ownership realization is carried out in different dimensions of the individual's psychological space: territoriality, corporeality, financial sphere, material things, social contacts, ideas, values, thoughts, time regime, virtual space, organization, and civic sphere. It is empirically determined the most typical social practices in which the sense of ownership is realized. The peculiarities of the sense of ownership manifestation in the virtual space and depending on the level of psychological tends to poverty, the level of individual and social individualism/collectivism have been empirically studied. The peculiarities of the sense of ownership manifestation in the conditions of quarantine restrictions of COVID-19 are determined. Psychological means of harmonizing the sense of ownership manifestation in modern society for work at both individual and group levels are presented.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васютинський Вадим Олександрович

2. Vasiutynskyi Vadym Oleksandrovych

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васютинський Вадим Олександрович

2. Vasiutynskyi Vadym Oleksandrovych

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дроздов Олександр Юрійович

2. Drozdov Oleksandr Yu.

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Попович Ігор Степанович

2. Popovych Ihor Stepanovich

Кваліфікація: д. психол. н., 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хазратова Нігора Вікторівна

2. Khazratova Nigora Viktorivna

Кваліфікація: д.психол.н., 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Васютинський Вадим Олександрович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Кочубейник Ольга Миколаївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.